

РЕШЕНИЕ

№ 374

гр. София, 21.01.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 66 състав,
в публично заседание на 07.12.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Елка Атанасова

при участието на секретаря Кристина Григорова, като разгледа дело номер **9467** по описа за **2021** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.118 от КСО и е образувано по жалба на И. И. Х. от [населено място], срещу Решение №1040-21-877 от 30.08.2021г. на Директора на ТП на НОИ С. – град, с което са потвърдени разпореждане № О 21-999-00-[ЕГН] от 22.07.2021г. и Разпореждане № О-21-999-00-[ЕГН]/22.07.2021г., двете издадени от ръководителя по осигуряването за безработица. С Разпореждане № О-21-999-00-[ЕГН]/22.07.2021г. е отказано изплащането на парично обезщетение /помощ за бременност на И. Х. по болничен лист № Е2021133531, поради липса на „заявен обхват (%) на осигуряване в декларация ОКД-5 в НАП. С Разпореждане № О-21-999-00-[ЕГН]/22.07.2021г. е отказано изплащането на парично обезщетение /помощ за бременност на И. Х. по болничен лист № Е20211716911, по идентична причина, тъй като „няма заявен обхват (%) на осигуряване в декларация ОКД-5 в НАП.

В жалбата се навеждат доводи за незаконосъобразност на оспорения акт като необоснован, издаден в противоречие с действителната фактическа обстановка. Твърди се, че без извършването на проверка директора на ТП на НОИ София – град е необосновано приел в решението си, че И. Х. не се е осигурявала за риска общо заболяване и майчинство. Поддържа се, че за периода от м.02.2020г. до м.март 2021г. Х. като съдружник и управител в [фирма] се е осигурявала за този риск с подаване на декларации обр.1 и обр.6 към НАП, като внесените от нея суми отговарят на по-високия обхват (%) на осигуряване. Сочи се, че решението е издадено и при

съществени процесуални нарушения, като мотивите в него не отговарят на фактичката обстановка по случая и вероятно са част от предходно решение на директора на ТП на НОИ С. – град. В същото решение и игнориран факта на заявен пред НАП с декларация обр.1 обхват на осигуряването и внасянето на осигурителните вноски. Оспорва се приложението на нормата на пар.1 т.3 от ДР на КСО с доводи, че изчерпателно посочените в нея случаи не са относими към настоящия, тъй като задължението на жалбоподателката за подаване на декларация обр.ОКД-5 е възникнало на 03.02.2020г. и в 7-дневния срок – на 06.02.2020г., такава декларация е подадена по електронен път. Оспорва се приетото за установено в решението на директора на ТП на НОИ, че И. Х. е уведомявана за това, че в подадената декларация не е посочила вида на осигуряването. Поддържа се, че не съществува законово задължение, по отношение на осигуряващото се лице, при липса на избор на обхват на осигуряване и подадена в срок декларация по чл.1 ал.3 от Наредбата, да се възприеме, че същото е направило избор с по-нисък обхват на осигуряване. Иска се отмяна на решението и връщане на преписката за ново разглеждане както и за издаване на предписания към НАП за коригиране на липсата на избор на вид осигуряване в подадената декларация. Претендират се разноски за адвокатско възнаграждение.

В проведеното открито съдебно заседание, редовно призована жалбоподателката не се явява. С молба, постъпила по делото преди съдебното заседание, чрез адв.З. (преупълномощен от адв.Х.), се изразява становище по хода на делото и по същество с искане за отмяна на обжалваното решение. Претендират се разноски за адвокатско възнаграждение съобразно представения договор за правна помощ и за държавна такса.

Ответникът Директорът на ТП на НОИ-С. – град чрез процесуалния си представител - юрисконсулт П. оспорва жалбата. Представя като доказателство по делото копия от заповеди за компетентност на органите, издали разпорежданията и решението. Моли съда, жалбата да бъде отхвърлена като неоснователна и недоказана с оглед обстоятелството, че подаваните от жалбоподателката декларации са без посочен вид на осигуряването за периода, като внасянето на вноски в по-висок размер не променя вида осигуряване. Представя за сведение съдебна практика. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С.-ГРАД след като обсъди доводите на страните и прецени представените по делото доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

Жалбоподателката И. И. Х. е самоосигуряващо се лице, регистрирана като такава с декларация от 06.02.2020г., считано от 03.02.2020г., чрез [фирма]. За периода 25.06.2021г. –27.06.2021г. вкл. и за периода 28.06.2021г. до 08.08.2021г. вкл., е била в отпуск за временна нетрудоспособност, във вр. с което и за изплащането на парично обезщетение за временна нетрудоспособност представила пред органите на НОИ болничен лист № E2021133531, и болничен лист № E20211716911.

С Разпореждане № О-21-999-00-[ЕГН]/22.07.2021г. е отказано изплащането на парично обезщетение /помощ за бременност на И. Х. по болничен лист № E20211133531, тъй като тя, като самоосигуряващо се лице, може да се осигурява и за общо заболяване и майчинство, но на основание параграф 1 т.3 от ДР на КСО и чл.48а от КСО парично обезщетение за периода на временна нетрудоспособност не се изплаща, тъй като няма заявен обхват (%) на осигуряване в декларация ОКД-5 в

НАП.

С Разпореждане № О-21-999-00-[ЕГН]/22.07.2021г. е отказано изплащането на парично обезщетение /помощ за бременност на И. Х. по болничен лист № Е20211716911, със същия текст, като предходното и по същата причина, тъй като „няма заявен обхват (%) на осигуряване в декларация ОКД-5 в НАП.

Ръководителя по изплащане на обезщетенията и помощите е мотивирал отказа си и в двете разпореждания, съгласно чл.4, ал.4 от КСО във вр. с пар.1, т.3 от ДР на КСО и чл.40, ал.1 от КСО. С Решение №1040-21-377/30.08.2021г. Директорът на ТП на НОИ С. – град е потвърдил двете разпореждания, с мотиви, че към датата на настъпване на временната неработоспособност, като самоосигуряващо се лице, считано от 03.02.2020г., жалбоподателката не е заявила обхват на осигуряването и без дата, при представяне на декларация обр.ОКД-5 в НАП. За да достигне до този извод директора на ТП на НОИ С. град се е позовал на информацията, получена с писмо № 9001-21-1629#3 от 21.06.2021г. на ТД на НАП С. – офис М. (л.63-64), съобразно която по електронен път в НАП е подадена декларация от жалбоподателката като самоосигуряващо се лице, в качеството ѝ на собственик на [фирма], като на 06.02.2020г. е обявено начало на дейност, считано от 03.02.2020г., но не е избран вида на осигуряването. Съобразно посоченото в писмото на НАП, за последното обстоятелство И. Х. е уведомена със съобщение с изх.№ 22000203172345/06.02.2020г. В решението си директора на ТП на НОИ С. – град е приел за установено, че на 28.05.2021г. от жалбоподателката е подадена декларация за регистрация на самоосигуряващо се лице, чрез въвеждане на кода на осигуряване „за всички осигурителни рискове без трудова злополука и професионална болест и безработица“. Със съобщение от 28.05.2021г. лицето е уведомено, че избора на осигуряване се прави извън 7-дневния срок от започването и/или възобновяването на трудовата дейност, поради което декларацията е отхвърлена. Посочено е в решението на директора на ТП на НОИ С. – град, че в разпорежданията неправилно е посочен текста на чл.1 ал.3 от Наредба за общественно осигуряване на самоосигуряващите се лица, българските граждани на работа в чужбина и морските лица (Наредбата), вместо правилния текст на чл.1 ал.4 и чл.3 ал.1 от същата наредба. Приел е че към датите на настъпване на временната нетрудоспособност по болничните листове жалбоподателката няма качеството на осигурено лице за риска общо заболяване и майчинство и няма право на обезщетение за временна нетрудоспособност за периода от 25.06.2021г. до 27.06.2021г. и за периода от 28.06.2021г. до 08.08.2021г. Позовал се е и на нормата на чл.10 ал.1 от КСО която определя началния момент на възникване на осигуряването. При така установената фактическа обстановка, съдът намира от правна страна следното:

Жалбата е подадена в 14-дневния срок, срещу подлежащ на оспорване административен акт, от лице, имащо правен интерес от обжалването, поради което същата се явява допустима и следва да бъде разгледана.

Разгледана по същество жалбата е основателна.

Съгласно чл. 168, ал. 1 от АПК съдът не се ограничава само с обсъждане на основанията, посочени от оспорващия, а е длъжен въз основа на представените от страните доказателства да провери законосъобразността на оспорения административен акт на всички основания по чл. 146 от АПК. Съдът намира, че обжалваното решение е постановено от компетентен орган, съобразно приетите по делото доказателства за компетентност на органите, издали решението и

потвърдените с него разпореждания.

Предметът на настоящото дело е очертан от спора между страните, а именно - дали жалбоподателката е притежавала качеството осигурено лице за риска „общо заболяване и майчинство“, съгласно §1, т. 3 ДР на КСО, с оглед внесените от лицето осигурителни вноски за този риск, считано от датата на възникване на осигуряването и подаване на декларация за осигуряване на самоосигуряващо се лице на 06.02.2020г. считано от 03.02.2020г.

По делото не е спорно, че подобна декларация е подадена от жалбоподателката. Противно на приетото в оспореното решение, времето на подаването е 06.02.2020г., видно от самата декларация - вх.№ 2200020203172345/06.02.2020г. Не се оспорва и внасянето на осигурителни вноски в размер, покриващ и риска общо заболяване и майчинство. Не е спорно и обстоятелството, че декларацията е подадена в 7-дневния срок по чл.1 ал.3 изр.2 от Наредбата, считано от деня в който е започната трудовата дейност на самоосигуряващото се лице. Спорно е обстоятелството дали жалбоподателката е осигурено лице за този риск, след като в подадената на 06.02.2020г. декларация за осигуряване на самоосигуряващо се лице по електронен път пред органите на НАП, не е посочила вида на осигуряването.

Съгласно §1, т. 3 ДР на КСО "Осигурено лице" е физическо лице, което извършва трудова дейност, за която подлежи на задължително осигуряване по чл. 4 и чл. 4а, ал. 1, и за което са внесени или дължими осигурителни вноски. Осигуряването на лицето, което е започнало трудова дейност съгласно чл. 10, продължава и през периодите по чл. 9, ал. 2, т. 1 - 3 и 5. Самоосигуряващите се лица се смятат за осигурени за времето, през което са внесени дължимите осигурителни вноски по чл. 6, ал. 8 КСО. Лицата, регистрирани като упражняващи свободна професия и/или занаятчийска дейност или упражняващи трудова дейност като еднолични търговци, собственици или съдружници в търговски дружества и физическите лица - членове на неперсонифицирани дружества задължително се осигуряват за рисковете инвалидност поради общо заболяване, за старост и за смърт (чл.3 ал.3 т.2 от КСО). На самоосигуряващите се лица в чл. 4, ал. 4 КСО е предоставена възможността по свой избор да се осигуряват и за общо заболяване и майчинство.

По силата на чл. 1, ал. 3 изр. 1 от Наредбата, видът на осигуряването се определя с декларация по утвърден образец от изпълнителния директор на НАП, която се подава от самоосигуряващото се лице в компетентната териториална дирекция на НАП в 7-дневен срок от започването или от възобновяването на трудовата дейност (чл.1 ал.3 изр.2 от Наредбата). Третото изречение от чл.1 ал.3 от същата наредба определя, че когато декларацията за вида на осигуряването е подадена извън 7-дневния срок, лицето подлежи на осигуряване само за инвалидност поради общо заболяване, старост и смърт.

В случая безспорно се установява, че жалбоподателката е заявила започване на дейност като самоосигуряващо се лице, считано от 03.02.2020 г., като декларацията за това е подадена от нея на 06.02.2020 г., т.е. в посочения в чл.1 ал.3 изр.2 от Наредбата 7-дневен срок. Безспорно е, че в подадената декларация не е посочен вида на осигуряването. Декларацията е приета от електронната система на НАП, за което жалбоподателката е уведомена с електронно съобщение изх.№ 22000203172345/06.02.2020г., съдържащо изричен текст, че декларацията ѝ за регистрация като самоосигуряващо се лице е приета./ л.67/.

Противно на доводите в оспореното решение на директора на ТП на НОИ С. – град,

със съобщение изх.№ 22000203172345/06.02.2020г. жалбоподателката не е уведомена, че не е избран вида на осигуряване. От съдържанието на вече посоченото съобщение, изпратено по електронен път от НАП, противно и на посоченото в писмото на директор на офис М. в ТД на НАП С., с адресат директора на ТП на НОИ С. – град, жалбоподателката е уведомена само, че декларацията ѝ е приета, а данните в нея са обработени.

Видно от съдържанието на подадената по електронен път декларация по утвърден образец от изпълнителния директор на НАП от самоосигуряващото се лице (л.66), в съдържанието ѝ има възможност за няколко избора на самоосигуряващото се лице, под текста „Заявявам, че ще се осигурявам за:“, а именно:

*инвалидност поради общо заболяване, за старост и за смърт

*за всички осигурени социални рискове без трудова злополука, професионална болест и безработица,

както и същия текст с двете възможности, в случай, че самоосигуряващото се лице е пенсионер.

Следователно, при липса/неотбелязване на направен избор в подавана по електронен път декларация, вкл. и че лицето, ще се осигурява за „инвалидност поради общо заболяване, за старост и за смърт“, в противоречие със закона е извода в оспореното решение, че жалбоподателката се счита за осигурена само за инвалидност, поради общо заболяване, за старост и за смърт, с позоваване на нормата на чл.1 ал.3 от Наредбата.

Съгласно чл.1 ал.3 изр.3 от Наредбата, самоосигуряващото се лице подлежи на осигуряване през съответната календарна година само за инвалидност поради общо заболяване, старост и смърт, единствено когато декларацията от тези лица за определяне на вида на осигуряването е подадена извън 7-дневния срок по чл.1 ал.3 изр.1 от същата наредба. В конкретния случай с декларацията не е определен никакъв вид на осигуряване, но същата е подадена в срок и приета. Систематичното тълкуване на изречение 3 на чл.1 ал.3 сочи, че тази хипотеза е приложима само при неподаване на декларацията в 7- дневния срок.

При възможност за подаване и обработка на подобни декларация по електронен път, административния орган следва да предвиди контроли в електронната система за подаване на декларации, които да посочват на самоосигуряващото се лице, че не е направило избор, след като той е толкова съществен за статуса на осигуряване на лицето, със съобщение за неприемане на декларацията, респ. и за отхвърлянето ѝ, още повече че в същата съществува възможност за 4 избора.

Подаването на декларацията по електронен път е практическо решение, което улеснява както гражданите, така и администрацията, но възприемането на това решение изисква административния орган да предвиди техническа възможност за уведомяване на гражданите при пропуски в декларацията, така, както подобно решение е създадено при подаване на декларацията извън срока. Недопустимо е възможностите за електронно подаване на декларации и обработката им по електронен път да бъдат във вреда на гражданите при пропуски в същите. В случай, че декларацията бе подадена в офис на НАП, добросъвестното изпълнение на функциите на административния орган би довело до своевременно коригиране на пропуски и избор на осигуряване – възможност, която следва да съществува и при подаване на декларацията по електронен път. Допуснат технически пропуск, изразяващ се в неизбран какъвто и да било вид на осигуряване – и задължителния по чл. 4 ал.3 т.2 от

КСО и този по собствен избор на самоосигуряващото се лице по чл.4 ал.4 от КСО, за който самоосигуряващото се лице не е уведомено, напротив – уведомено е изрично че декларацията е приета, да има за последици лишаване на самоосигуряващо се лице от право на парично обезщетение за временна нетрудоспособност, а впоследствие и от такова за майчинство.

В тази връзка напълно формално в оспореното решение са цитирани нормите на чл.10 ал.1 от КСО, който сочи началния момент на възникване на осигуряването – като деня в който лицата започнат да упражняват трудова дейност и са внесени или дължими осигурителните вноски, както и тази по чл.40 ал.1 от КСО, след като за жалбоподателката е безспорно, както че е започнала трудова дейност, така и че е внесла дължимите осигурителни вноски за общо заболяване и майчинство.

Непоследователността в действията на администрацията в избраното техническо решение и възможности при подаване на декларацията по електронен път пред органите на НАП е очевидна при впоследствие подадена от жалбоподателката декларация на 28.05.2021г., в която тя е отбелязала, че ще се осигурява за всички осигурителни рискове, без трудова злополука и професионална болест и безработица. Непосредствено след подаване на тази декларация, тя е получила съобщение от електронната система на НАП, че подадените от нея данни са обработени, но „... изборът на вида осигуряване се прави извън 7 –дневния срок от започването или възобновяването на трудовата дейност. Декларацията е отхвърлена.” / л.69/. Тази непоследователност ясно демонстрира формалния подход при преценката за правото на парично обезщетение на жалбоподателката, доколкото в конкретната хипотеза казуса е разрешим с извършването на корекция на данните в подадената декларация от 06.02.2020г.

С оглед на изложеното съдът приема, че решението на директора на ТП на НОИ С. – град е необосновано, доколкото приетите в него факти, не са основават на доказателствата в административната преписка и постановено в противоречие с материалноправните разпоредби..

Вярно е, че с въвеждането на института на декларация за избран вид на осигуряването законодателят е изключил избор на осигуряване чрез конклюдентни действия (например чрез плащане на съответните осигурителни вноски), но настоящата хипотеза е различна. В случая не е налице само внасяне на осигурителни вноски, без подаване на декларация, а подаване на надлежна декларация от самоосигуряващо се лице в срок, в която поради допуснат технически пропуск, не е посочен какъвто и да била вид на осигуряване и за който пропуск самоосигуряващото се лице не е уведомено. В тази връзка съдът намира за основателни доводите в жалбата, че жалбоподателката следва да се счита за осигурена за риска общо заболяване и майчинство, след като е

подаде декларация в срок и са внесени дължимите осигурителни вноски ежемесечно, за което са налице и съответните протоколи. Поради тези обстоятелства жалбоподателката е осигурено лице по смисъла на §1, т. 3 ДР на КСО, за което е възникнало осигуряване, считано от 03.02.2020г. и като такова лице, има право на парично обезщетение за временна нетрудоспособност.

В правомощията на административния орган, е координирано с органите на НАП, предприемане на действия по отстраняването на техническия пропуск в декларацията на жалбоподателката, считано от момента на подаването ѝ и посочения в нея момент на осигуряване като самоосигуряващо се лице, чрез корекция на начина и вида на осигуряване на жалбоподателката.

По тези съображения решението на директора на ТП на НОИ, с което са потвърдени Разпореждане № 0-21-999-00-[ЕГН]/06.04.2017 г. и Разпореждане № 0-21-999-00-[ЕГН]/06.04.2017 г. на Ръководителя по изплащането на обезщетенията и помощите, с които на жалбоподателката е отказано отпускане на парично обезщетение по болнични листове № E20178139206 и № E20166037187, се явява постановено в противоречие с материално-правните разпоредби и целта на закона и подлежи на отмяна. Делото като преписка следва да бъде изпратено на директора на ТП на НОИ С. - град, който след изпълнение на указанията по тълкуването и приложението на закона, дадени с настоящото решение, следва да предприеме действия за корекция на данните в декларацията от 06.02.2020г., считано от 03.02.2020г., подадена от И. Х. като самоосигуряващо се лице и по определяне и изплащане на дължимото ѝ обезщетение по болничен лист № E2021133531 и по болничен лист № E20211716911.

При този изход на спора своевременно заявената претенция за разноси на жалбоподателката за адвокатско възнаграждение и държавна такса е основателна и същата следва да се уважи в размер на 310 лв., съобразно представения договор за правна помощ и доказателство за заплатена държавна такса в размер на 10 лв..

Воден от горното и на основание чл. 172, ал.2 и чл.173 ал.2 от АПК, Административен съд София – град, III отделение, 66-и състав,

РЕШИ:

ОТМЕНЯ по жалбата на И. И. Х. от [населено място] №1040-21-877 от 30.08.2021г. на Директора на ТП на НОИ С. – град, с което са потвърдени разпореждане № О 21-999-00-[ЕГН] от 22.07.2021г. и

Разпореждане № О-21-999-00-[ЕГН]/22.07.2021г., двете издадени от ръководителя по осигуряването за безработица.

ИЗПРАЩА преписката на Директора на ТП на НОИ С. - град за изпълнение на указанията по тълкуването и приложението на закона.

ОСЪЖДА ТП на НОИ С. – град да заплати на И. И. Х., ЕГН [ЕГН], разноси в производството в размер на 310 лв.

Решението не подлежи на обжалване, съгласно чл.119 от КСО във вр . с чл. чл. 117, ал. 1, т. 2, буква "е" от КСО

СЪДИЯ: